

הנְפִילִים הָיוּ בָּאָרֶץ. תַּגִּי רַבִּי יוֹסֵי אֶלְיָזָר עֲזָ"א ועוזא"ל. בַּמָּה דָּאַתֶּר דָּאַפִּיק (ר"א דאפיק) לֹזֶן קָדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא מִקְדוּשָׁתָא דְלַעַילָּא. וְאֵי תִּמְאָוֶיךְ יָכְלוּ לְאַתְקִימָא בְּהָאֵי עַלְמָא. אָמֵר רַבִּי חִיא אֶלְיָזָר הָוּ מַאֲנוֹן דְבָתִיב וְעוֹזָה יְעוֹזָה עַל הָאָרֶץ. וְהָא אַתֶּר דָּאֶלְיָזָר אַתְּחָזוּ לְבָנֵי נְשָׂא בְּהִזּוֹן דְלַהֽוֹן. וְאֵי תִּמְאָוֶיךְ יָכְלוּ לְאַתְהַפְּכָא. הָא אַתֶּר דְאַתְהַפְּכָן לְכֹמֶה גּוֹנִין וּבְשֻׁעַתָּא דְנַחֲתִי אָגְלִימָו בְּאוֹרָא דְעַלְמָא וְאַתְּחָזָן כְּבָנֵי נְשָׂא.

וְהָנִי עֲזָ"א ועוזא"ל דְמַרְדוֹ לְעַילָּא וְאַפִּיל לֹזֶן קָדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא וְאָגְלִימָו בְּאָרְעָא וְאַתְקִימָו בֵּיה וְלֹא יָכְלוּ לְאַתְפְּשַׁטָּא מִגִּיה. וְלֹבֶתֶר טָעוֹ בְּתָר נְשָׂי עַלְמָא. וְעַד בְּעַן יוֹמָא דָא אֲנוֹן קִיִּימִי וְאַוְלָפִי חִרְשֵׁין לְבָנֵי נְשָׂא וְאַוְלִידָו בְּגִינֵּן וְקָרוֹי לְהָזְנִיקִים גְּבָרִין. וְאֲנוֹן נְפִילִים אַקְרִינוּ בְּנֵי אֱלֹהִים. וְהָא אַתֶּר.

לשון הקודש

הנְפִילִים הָיוּ בָּאָרֶץ. שָׁנָה רַבִּי יוֹסֵי, אַלְוָעָזָא ועוזא"ל, בָּמוֹ שָׁנָאָמָר שְׁחוֹצִיאָה וְרַ"א שְׁמַתְהַפְּכִים לְכֹמֶה גּוֹנִים. וּבְשֻׁעה שְׁיַרְדָּג, הַתְּלַבְּשׁוּ בְּאוֹרָה עַזְוָלָם וְגָרָאו בְּבָנֵי אָדָם. שְׁהַפִּילוּ אַוְתָם הַקְדוֹשָׁ בָּרוּךְ הוּא מַחְקָדָשָׁה שְׁלָמָעָלה. וְאָמֵר תָּאָמֵר, אַיְדָיו לְהַתְקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה? אָמֵר רַבִּי חִיא, אַלְהָה הָיָה מַאֲוֹתָם שְׁבָתוֹב וְעוֹפָה יְעוֹזָה עַל הָאָרֶץ. וְהָרִי נָאָמָר שְׁאַלְהָה מְפִנְהָה, וְאַחֲרָה בְּךָ טָעוֹ אַחֲרָנָה נְשָׂות הָעִילָּם. וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה הֵם קִימִים וּמְלִמְדִים נְרָאִים לְבָנֵי אָדָם בְּמַרְאָה שְׁלָהָם. וְאָמֵר

השלמה מההשומות (סימן מ"ו)

אמָר רַבִּי רְחוֹמָאֵי בְּבָזֶד וְלִבְתְּרֵי הַזָּהָר אֲלָא
שְׁבָזֶד נִקְרָא עַל שֵׁם מַעַלָּה וְלִבְתְּרֵי עַל
שֵׁם פָּעוֹלָת מַטָּה. וְהִינֵּנוּ בְבָזֶד הַשֵּׁם וְהִינֵּנוּ לִבְתְּרֵי
הַשָּׁמִים. מַאי נִיהוּ (ישעיה ו) מַלְאָכָל הָאָרֶץ בְּבָזֶד אֲלָא
כָּל אַוְתָה אָרֶץ שְׁגִבָּרָת בַּיּוֹם רָאשׁוֹן שֶׁהָוָא לְמַעַלָּה
בְּנִגְדָּה אָרֶץ יִשְׂרָאֵל מַלְאָה מִבָּזֶד הַשֵּׁם וּמַאי נִינְהוּ
חַכְמִים דְּבָתִיב (משל ו) בְבָזֶד חַכְמִים יִגְחָלוּ וּבְתִיב
(יחוקאל ג) בָּרוּךְ בְבָזֶד יְיָ מִפְּקוּמוֹ.

וּמַאי הַזָּהָר בְבָזֶד זֶה. מַשְׁלֵל לִמְהָה הַדָּבָר דּוֹמָה לְמַלְאָךְ
שְׁחִיה לֹז מַטְרוֹנִיתָא בְּחַדְרוֹ שְׁבֵל חַיְילָיו
מִשְׁתְּעַשְׁעֵין בָּה וְהִזֵּה בְּגִים וּבְאִים כָּל הַיּוֹם
לְרֹאשׁות פְּנֵי הַמַּלְאָךְ וּמִבְּרָכֵין אַוְתָה אָמְרוּ לֹז אֲנֵה
אָמְנוּ אָמָר לְהָם לֹא תַּוְיכְלוּ לְרֹאשׁוֹת עַתָּה. אָמְרוּ

לשון הקודש

כְּשָׁפִים לְבָנֵי אָדָם, וְהַולְידָיו בְּגִים, וְקָרָאוּ לְמַעַלָּה בְּנִגְדָּה אָרֶץ יִשְׂרָאֵל, מַלְאָחָה
מִבָּזֶד הַשֵּׁם, וְמַה הַס? חַכְמִים, שְׁפָתּוֹב
(משל ו) בְבָזֶד חַכְמִים יִגְחָלוּ, וּבְתִוב (יחוקאל
ו) בָּרוּךְ בְבָזֶד הֵי מִפְּקוּמוֹ.

השלמה מההשומות (סימן מ"ו)

אמָר רַבִּי רְחוֹמָאֵי, בְבָזֶד וְלִבְתְּרֵי הַם
אֲחָד, אֲלָא שְׁבָזֶד נִקְרָא עַל שֵׁם מַעַלָּה,
וְלִבְתְּרֵי עַל שֵׁם פָּעוֹלָת מַטָּה, וְהִינֵּנוּ
בְבָזֶד הַשֵּׁם, וְהִינֵּנוּ לִבְתְּרֵי הַשָּׁמִים. מַה הָוָא
(ישעיה ו) מַלְאָכָל הָאָרֶץ בְבָזֶד? אֲלָא כָּל
אַוְתָה אָרֶץ שְׁגִבָּרָת בַּיּוֹם רָאשׁוֹן, שְׁהָיָא

ברוֹכָה תְּהִא בְּכָל מֶקְומָ שְׁחִיא. וּמְאֵי דְבַתִּיב
מֶמְקוֹמוֹ מִפְלֵל דְלִיבָא דִידֻע אֲתָ מֶקְומוֹ מִשְׁלָל
לְמַטְרוֹנִיתָא שְׁבָאָה מֶמְקוֹם רָחוֹק וְלֹא יָדַע מֵאַין
בָּאָה עַד שְׁרָאוּ שְׁחִיא אַשְׁתָ חִיל נָאָה וְהַגּוֹנָה בְכָל
מַעֲשֵׂיה, אָמְרוּ זֹאת וְדֹאי מִן הָאָור גְלִקְתָה בַי
בְמַעֲשֵׂיה הָאִירָה אֶת הָעוֹלָם. שְׁאַלוּ אָזְהָה מֵאַין אָתָ
אָמְרָה לְהָם מֶמְקוֹמי אָמְרוּ אֵם בֵן גְדוֹלִים אָנְשִׁי
מִקְוֵךְ בְּרוֹכָה תְּהִי וּמִבְרֵךְ מִקְוֵךְ.

וּכְיֵ אַיִן בָבּוֹד יְיֵ אָחָד מַצְבָאָוֹתָיו לֹא גַרְע אָמְאֵי
מִבְרָכִין לִיה. אֶלָא מִשְׁלָל לִמְהָה הַדָּבָר דּוֹמָה,
לְאִישׁ שְׁחִיא לֹו גַע נָאָה וְחוֹזֵן לְגַע בְקָרּוֹב מִמְּנוֹ
חַתִּיבָת שְׂדָה. וְאֵם הַשְׁקָה הַגּוֹן בְתִחְלַת שְׁקִיוֹתוֹ
הָלְכוּ לְהָם הַמִּים עַל כָל הַגּוֹן. אָךְ אָזְהָה חַתִּיבָה
שֶׁל שְׂדָה שְׁחִיא אֵינָה דְבוֹקָה, אָף עַל פִ שְׁהָבֵל

לשון הקודש

מִקְוֵמָה, בְּרוֹכָה תְּהִי וּמִבְרֵךְ מִקְוֵמָה.
וּכְיֵ אַיִן בָבּוֹד הֵי אָחָד מַצְבָאָוֹתָיו לֹא
גַרְע, לִמְהָה מִבְרָכִים אָזְהָה? אֶלָא מִשְׁלָל
לִמְהָה הַדָּבָר דּוֹמָה? לְאִישׁ שְׁחִיא לֹו גַע
נָאָה, וְחוֹזֵן לְגַע בְקָרּוֹב מִמְּנוֹ חַתִּיבָת
שְׂדָה, וְאֵם הַשְׁקָה הַגּוֹן בְתִחְלַת שְׁקִיוֹתוֹ –
הָלְכוּ לְהָם הַמִּים עַל כָל הַגּוֹן, אָךְ אָזְהָה
חַתִּיבָה שֶׁל שְׂדָה שְׁחִיא אֵינָה דְבוֹקָה,
אָף עַל פִ שְׁהָבֵל אָחָד הוּא, לְפִיכְךָ פָרָתָ
אָמְרוּ בְרָכָה תְּהִי וּמִבְרֵךְ מִקְוֵמָה.
וּמְה שְׁבָתוֹב מֶמְקוֹמוֹ, מִפְלֵל שָׁאַין יָדַע
אֶת מֶמְקוֹמוֹ, מִשְׁלָל גִבְרִיה שְׁבָאָה מֶמְקוֹם
רָחוֹק וְלֹא יָדַע מֵאַין בָאָה. עַד שְׁרָאוּ
שְׁחִיא אַשְׁת חִיל נָאָה וְהַגּוֹנָה בְכָל
מַעֲשֵׂיה, אָמְרוּ זֹאת וְדֹאי מִן הָאָור
גְלִקְתָה, בַי בְמַעֲשֵׂיה הָאִירָה אֶת הָעוֹלָם.
שְׁאַלוּ אָזְהָה מֵאַין אָתָ? אָמְרָה לְהָם:
מֶמְקוֹמי. אָמְרוּ אֵם בֵן גְדוֹלִים אָנְשִׁי

אחד הוא לפיקד פתח לה מקום והשקה לה לבדה.

(עד כאן מההשומות)

וַיֹּאמֶר ייְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאָתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָם. רַبִּי יוֹסֵי פָּתַח (ישעיה נה) כִּי לֹא מַחְשֹׁבָתִי מַחְשֹׁבָתֵיכֶם.

תָא חַזִי, פֶד בְרֵגֶשׁ בְעֵי לְנַקְמָא מַאֲחֶרֶא שְׁתִיקָה
וְלֹא אָמֵר מִידִי. דָאַילו אָזְדַעְיוָה יְסַתְמֵר וְלֹא
יְכִיל לִיה. אָבֶל קָדְשָׁא בָּרוּךְ הוּא לֹא הַכִּי עַבִּיד.
לֹא עַבִּיד דִינָא בְעַלְמָא עַד דָאָכְרִיז וְאָזְדַע לְהֹזְבָן
וְמַנָּא תְרִין וְתַלְתָּא. בְגַוּן דָלָא אִיתָא דִימָחֵי בִידֵיה
דִימָא לִיה מָה עַבְדַת וְלֹא יְסַתְמֵר מַגִּיה וְלֹא יְכִיל
לְקִימָא קִמִיה.

תא חוי, ויאמר יי אמְחָה את האָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי
מעל פְנֵי הָאָדָם. אָזְעַ לֹזַן עַל יְדָא דְנַחַ
וְאַתְרֵי בָהּוּן כַמָה זִמְנֵין וְלֹא שָׁמְעוּ. בַתְרַדְלָא שָׁמְעוּ,

לשון הקודש

ולה מוקם והשקה אותה לברכה: ע"ב מההשומות.
ויאמר ה' אמחה את האדם אשר בראתי מעלפני האדמה. רבי יוסי פורת,
(ישעה נ) כי לא מחשבותי מהשבותיהם.

בָּא ראה, ויאמר ה' אמחה את האדם אשר בראתי מעל פניו הארמה. הודיעו להם על ידי נח והתרה בהם בטה פעמים לוי, והוא ישמר ולא ייכל לו. אבל הוא שותק ולא אומר דבר. שאם יודיעו לוי, הוא ישבן אדם רוצה לנתק מארח,

אייתי עליהון דינא ואוביד לון מעל אפי ארעה.
תא חזי, מה כתיב ביה בנה ויקרא את שמו (ס' א)
נה לאמור זה ינחמנו ממעשינו. (וה מקומו ברף ס' ובתוס' בלהנת האר"י) (ס"א אמאי הכא לאמר. ואמאי זה. אלא לאמר רא אפתה. זה רא צדיק. רמי דקדשו בריך הוא קרא ליה לנו ניחא דארעה. לאמר. מי לאמר. אלא אחר רא קרי ליה נה ומאן אייה ארעה קדרישא. לאמר זה ינחמנו עבד ליה קדרשו בריך הוא לתהא בנונא עילאה. כתיב הכא וזה ינחמנו ובתיב חתם (ישעה כה) זה יי קונו לו. ובאיין אנון צדיקיא דרשימין בראשינו דגושפנקא דמלפआ עילאה למחוי בשמייה רשימים. ואיהו שני שמהן בארעא ברקאי יאות. כתיב ויקרא את שמו נת, ובתיב, (בראשית כה) ויקרא שמו יעקב. אמאי לא כתיב את. אלא חתם דרנא (חרא) ותקא דרנא אחרא. כמה דעת אמר (ישעה ו) ואראח את ח. ואראח יי לא כתיב אלא את יי. אזה הכא ויקרא שמו יעקב דרנא דיליה קדרשא בריך הוא ממש קרי ליה יעקב. אבל הכא א"ת, לאכללא שכינתא).

מנא הנה ידע. אלא בשעתא דלייט קדרשא בריך
הוא עלמא דכתיב ארוּה האדמה בעבורך.
אמר אדם קמי (דף נה ע"ב) **קדרשא בריך הוא, רבונו של**

לשון הקודש

ולא שמע. אחר שלא שמעו, ה比亚 עליהם דין והאביד אותם מעל פני הארץ. בחרשם של חותמת הפלך העלינה להיות רשותם בשmeno, והוא שם שמות בארץ בראוי. כתיב ויקרא את שמו נת, וכתווב (בראשית כה) ויקרא את שמו יעקב. למה לא כתוב את? אלא שם דרבנה ואחתן, ובאן דרנאה אחרה, כמו שנאמר (ישעה ו) ואראח את ח. אמר, רפו שהקדוש בריך הוא קרא לנו, מנוח הארץ. לאמור, מה זה לאמר? אלא מקום זה קורא לנו, ומהיו הארץ הקדשה. לאמר זה ינחמנו, עשה אותו הקדוש ברוך הוא למיטה ברגמא עליונה. כתוב באנו זה ינחמנו, ובתווב שם (ישעה כה) זה ח' קונו לו. אשרי הצדיקים שרשומים

עוֹלָם עד מַתִּי יְהָא עַלְמָא בֶּלְטִיוֹתָא. אמר ליה עד
הִתְיַלֵּיד לְהַכְּנוּ מִהוּל פְּגֻוֹנָא דִילָה. וְהַוּ מַחֲפָאָן עַד
שְׁעַתָּא דָאַתְיַלֵּיד נָה. וּכְיוֹן דָאַתְיַלֵּיד חַמָּא לִיה גְּזִיר
רְשִׁים בָּאת קְדִישָׁא. וְחַמָּא שְׁבִינָתָא מַתְדְּבָקָא בְּחִדְיהָ.
בְּדִין קָרָא שְׁמִיה עַל מָה דַעֲבֵיד לְבָתָר.

בְּקָדְמִיתָא לא הָוּ יְדֵיעָ לְמִזְרָע וְלְמִחְצָד וְלְמִחְרָש
וְהַוּ עֲבָדִי פְּוֹלְחָנָא דָאָרָעָא בִּידֵיהוּ.
בֵּין דָאַתָּא נָה אַתְקַיּוֹן אַזְמָנוֹתָא לְהַזּוֹ וְכָל מְאַנְיָן
דְצִרְיבֵּין לְתַקְנָא אָרָעָא לְמַעַבְדָ פְּרִירָן. הָדָא הַזָּא
דְבָתִיב זֶה יְנַחֲמָנוּ מִמְעַשְׁנוּ וּמִעַצְבָוּן יְדִינָנוּ, מִן
הָאָדָמָה. הָאַיּוֹן אָפִיק אָרָעָא מִמָּה דָאַתְלָטִיא. דָהָוּ
וּרְעֵין חַטִּין וְקַצְרֵין גּוֹבֵין וְדַרְדְּרֵין. וּבְגִינִי כֵּד כְּתִיב
אִיש הָאָדָמָה.

רַבִּי יְהוֹדָה אמר איש הָאָדָמָה בָּמָה דָאַת אמר, (רות

לשון הקודש

אָרָם לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: רְבָנוֹ שֶׁל
עוֹלָם, עד מַתִּי יְהָא הָעוֹלָם בְּקִלְלָה?
אמר לוֹ: עד שִׁיאַלְד לְהַכְּנוּ מִהוּל בְּמוֹתָה.
וְהַיּוּ מַחְבִּים עַד שָׁעָה שְׁנֹולֵד נָה. וּכְיוֹן
שְׁנֹולֵד, רָאָה אָתוֹ מִהוּל רְשָׁום בָּאוֹת
הַקָּדוֹשׁ, וּרְאָה שְׁבִינָה דְבָוקָה עָמוֹ, וְאֶזְרָח
קָרָא אֶת שְׁמוֹ עַל מָה שְׁעָשָׂה אָחָר כֵּה.
בְּתִחְלָה לֹא הָיָוּ יוֹדָעִים לְוֹעֵד וְלִקְצַר
וְלִחְרָשׁ, וְהַיּוּ עוֹשִׁים עֲבוֹודָת הָאָדָמָה, בָּמוֹ

^{א)} איש נעמי. בגין דאקרי צדיק ואפיק לה לארא
בקרבנה בעבד ממה דאתלטיא דכתיב לא אוסף
לקיל עוד את האדמה בעבור האדם. בגין דא אקרי
איש האדמה. ועל דא קרא ליה שמא על מה דיבית.
רבי יהודה פתח (תהלים מו) לבו הו מפעלות אלhim
אשר שם שמות בארץ. האי קרא אוקמונה
ואטמר. אבל לבוי חוץ ונגו. (מאי חוץ בפה דעת אמר, ישעה כא)
חוות קשח הונדר לי. בעובדי רצושא בריך הוא אתגלי נבואה עלאה לבני נשא. אשר
שם שמות בארץ. שמות ודי רהא שמא גרים לכלא) (והוא לשון שממו) דאלו
זהו מפעלות יוד הא ואו הא שם קיים בארץ. אבל
בגין דהו מפעלות שמא דאלhim שם שמות בארץ.
אמר ליה רבי חייא השטא אהערת להאי. לאו,
אנא חבי אמינה ליה. בגין דבין שמא דא
ובין שמא דא כלא הוא שבחא. אבל אנא אמינה

לשון הקודש

הונדר לי. במעשי הקדוש ברוך הוא נגלהה נבואה
עליזה לבני אדם. אשר שם שמות בארץ – שמות
וראי, שחרי השם גורם לבלו ויהו לשון שממון.
שאלוי היה מפעלות יוזר ה"א ואיזה ה"א –
שם קיים בארץ. אבל משוםathy
מפעלות השם של אלhim – שם שמות

בארץ.

אמר לו רבי חייא, בעת התעוררת ליה?
לא בז אני אמרתי לו, משום שבין שם
זה ובין שם זה הפל הוא שבת. אבל אני

שנאמר (רות א) איש נעמי. משום שגקרה
צדיק והוציא את הארץ בכרבון שעשה
מה שהתקלה, שבתוב לא אסף לקיל
עוד את האדמה בעבור האדם. ולבן
נקרא איש האדמה, ועל זה קרא לו שם
על מה שיבא.

רבי יהודה פתח, (תהלים מו) לבוי חוץ
מפעלות אלhim אשר שם שמות בארץ.
פסק זה הקיימות ונתקאה. אבל לבוי חוץ
ונגו, ומה זה חוץ? כמו שנאמר (ישעה כא) חוות קשח